

странѣ, коѣто описва; изъ Физикѣ-тѣ, кога обяснява климата; изъ Естественнѣ-тѣ Исторіѣ, кога се исчислявагь произведенія-та; изъ Политическѣ-тѣ Исторіѣ, кога се говори за жители-тѣ; още изъ рисованіе-то и слога, ако позволява время-то да обдѣлватъ ландкарты и да пишатъ сочиненія на географическы темы. Изъ това се вижда какво значеніе въ училище-то може да има Географія-та, коя става посредница между всички-тѣ учебны прѣдметы.

Метода, по коѣто се располагагь географическы-тѣ данны, е двойка: *аналитическа* и *синтетическа*. Първата, която е найупотрѣбительна и найстаринна, мѣта погледъ на земѣ-тѣ, като на еднѣ часть отъ мірозданіе-то, прѣходи да разгледва Земнѣ Шаръ отдѣлно, различава на него сушѣ и водѣ, описва части-тѣ на Свѣта и подиръ земли и господарства отдѣлно; въ неѣ на всждѣ обще-то прѣдшествуе частному. Последня-та, сир. синтетическа-та метода, която е възникла отъ време-то на Песталоцци, е совершенно протиположна на аналитическѣ-тѣ. Учитель, по тѣѣ методѣ, наченва прѣподаваніе-то отъ станѣ-тѣ, въ коѣто се находить ученици-тѣ му, прѣминува къмъ мѣсто-то на тѣхно-то жителство, къмъ околяности-тѣ, описва окружіе, область, отечество и така далѣе, въ концентрическы кръгове до периферіѣ-тѣ на вселениѣѣ. Въ неѣ на всждѣ частно-то прѣдшествуе общему. Синтетическѣ способъ, очевидно, има прѣимущество потога, че е сообразенъ съ хода на разви ваніе-то на душевны-тѣ способности: той води отъ частно къмъ обще, отъ извѣстно къмъ неизвѣстно, отъ близко къмъ отдалечено, даклѣ, отъ лесно къмъ мѣчно: но той не може да бѣде извършенъ съ всичкѣ-тѣ му послѣдователность, защото въ него е невозможно да не станѣтъ прѣскачки отъ извѣстно къмъ неизвѣстно и отъ близко къмъ отдалечено, между-тѣмъ общи-тѣ идеи твърдѣ дълго время останагь чужди ученику. Аналитическѣ способъ прѣдстави строгѣ послѣдователность отъ начало до свършокъ, но той не е согласенъ съ естественнѣ ходъ, по който се добывагь познанія.